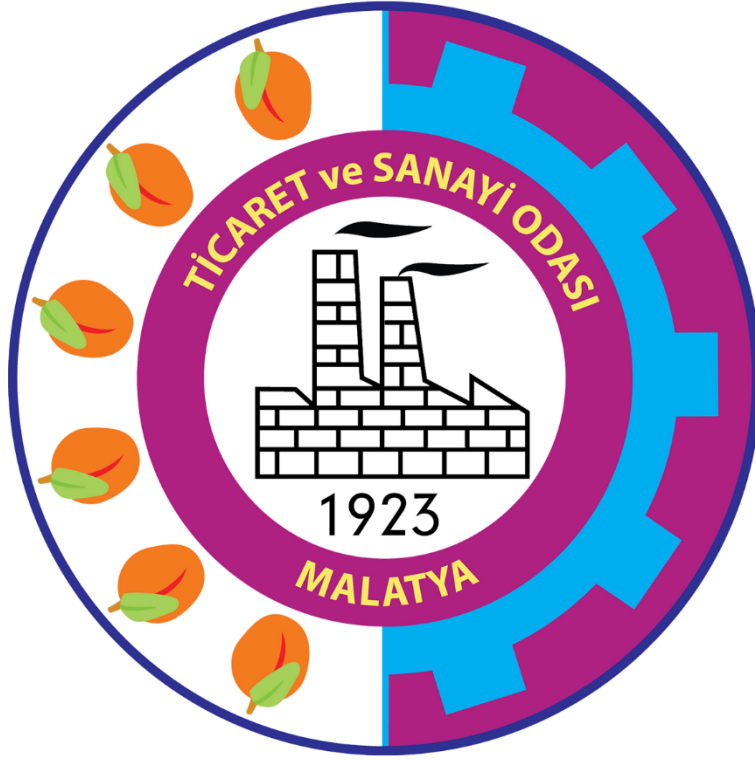

2019 EKİM AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	5
1) Dış Ticaret.....	5
2) Ödemeler Dengesi.....	9
3) Enflasyon.....	10
4) İşgücü Piyasası.....	13
5) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	15
6) Güven Endeksleri.....	16
7) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri.....	19
8) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri.....	22
9) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	25
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	26
1) Dış Ticaret.....	26
2) Yatırım Teşvikleri.....	28
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	29
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	30
5) Konut Satış İstatistikleri.....	32
6) Bankacılık İstatistikleri.....	33
7) Patent ve Marka İstatistikleri.....	35

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2019 yılı Ekim ayında dünyanın önde gelen ekonomik aktörleri olan ABD, Avrupa Birliği ve Çin gibi ülkelerde açıklanan ekonomik veri ve istatistikler ile önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

30 Eylül - 4Ekim 1. Hafta:

- Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), küresel ticarete ilişkin büyüme tahminlerini 2019 yılı için %1,2, 2020 için ise %2,7 olarak aşağı yönlü revize etti.
- Fitch ABD-Çin arasındaki ticaret savaşının ekonomik görünümün önemli ölçüde bozulduğunu öne sürerek küresel büyümenin 2019 yılında %2,6, 2020'de %2,5 olacağını öngördü.
- ABD'de Eylül ayında ISM İmalat Dışı Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 52,6 ile 50 eşik düzeyinin üzerinde kalmasına karşın endeks değeri son 3 yılın en düşük düzeyine inmiş oldu.
- ABD'de Eylül ayında özel sektör ADP istihdam 135 bin ile beklentilerin altında arttı.
- ABD'de Eylül ayında tarım dışı istihdam 140 bin beklentisine karşın 136 bin oldu. İşsizlik oranı ise %3,5 seviyesine geriledi.
- ABD'de Eylül ayında ISM İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), artış beklentilerine karşın 47,8 seviyesine geriledi. Böylece endeks son 10 yılın en düşük seviyesine inmiş oldu.
- Euro Alanı'nda Eylül ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 45,7 düzeyine gerileyerek sektördeki daralmanın sürdüğüne işaret etti.
- İngiltere'de Eylül ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 49,5 değerini alarak 50 eşik değerinin altında kaldı.

7-11 Ekim 2. Hafta:

- ABD ile Çin arasındaki ticaret müzakereleri yeniden başladı ABD Başkanı Donald Trump Çin ile görüşmelerin çok iyi gittiğini ifade ederek görüşmelerin olumlu sonuç verebileceğine işaret etti.
- ABD'de Eylül ayında Üretici Fiyat Endeksi, artış beklentilerine karşın bir önceki aya göre %0,3 geriledi. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre ise %1,4 ile beklentilerin altında artış gösterdi.
- ABD'de Eylül ayında tüketici fiyatları bir önceki yılın aynı ayına göre %1,7 artarken, bir önceki aya göre beklenti altında kalarak değişiklik göstermedi.
- ABD'de son hafta işsizlik haklarından yararlanma başvuruları beklentilerin altında kalarak 210 bin kişi oldu.
- Euro Alanı'nda Ekim ayında yatırımcı güvenini gösteren Sentix Endeksi, bir önceki aya göre 5,7 puan gerileyerek -16,8 değerini aldı.
- Almanya'da Ağustos ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %0,3 ile beklentilerin üzerinde arttı.
- Almanya'da Ağustos ayında fabrika siparişleri, bir önceki aya göre %0,6 azaldı.
- İngiltere'de Ağustos ayında imalat üretimi, bir önceki aya göre %0,7, sanayi üretimi %0,6 geriledi.

14-18 Ekim 3. Hafta:

- IMF, küresel ekonomik büyüme tahminini 2019 yılı için %3 ve 2020 yılı için %3,4 seviyesine indirdi.
- ABD’de Eylül ayında perakende satışlar artış beklentilerine rağmen bir önceki aya göre %0,3 oranında azaldı.
- ABD’de Eylül ayında inşaat başlangıçları bir önceki aya göre %9,4 ile beklentilerin üzerinde azaldı. Aynı dönemde ABD’de sanayi üretimi ise %0,4 azaldı.
- Euro Alanı’nda Eylül ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), yıllık bazda %0,8 ile beklentilerin altında arttı.
- Euro Alanı’nda Ağustos ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre %0,4 arttı.
- Avrupa Birliği ve İngiltere arasında devam eden görüşmeler sonucunda Bretix konusunda anlaşma sağlandı. Anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için 31 Ekim’e kadar İngiltere ve AB Parlamentolarının onayından geçmesi gerekiyor.
- İngiltere’de Eylül ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yıllık bazda %1,7 arttı.
- Çin, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %6 ile beklentilerin altında büyüdü.
- Çin’de Eylül ayında sanayi üretimi yıllık bazda %5,8 ile beklentilerin oldukça üzerinde büyüme kaydetti.

21-25 Ekim 4. Hafta:

- ABD’de Ağustos ayında 49,9’a gerileyen üretim satın alma müdürleri endeksi (PMI), öncü verilere göre Ekim ayında 51,5’e yükseldi.
- ABD’de Ekim ayında öncü verilere göre hizmetler satın alma müdürleri endeksi (PMI), 51 ile beklentilere paralel gerçekleşti.
- ABD’de Ağustos ayında aylık bazda %0,3 artan dayanıklı mal siparişleri, Eylül ayında %1,1 azaldı.
- Avrupa Merkez Bankası (ECB), piyasa beklentileri paralelinde politika faizini %0, marjinal fonlama faizini %0,25 ve mevduat kolaylığı faizini -%0,5 düzeyinde bıraktı.
- Euro Alanı’nda öncü verilere göre Ekim ayında imalat satın alma müdürleri endeksi (PMI) verisi 45,7 ile 50 eşik değerinin altındaki seyrini sürdürdü.
- İngiltere’de Brexit anlaşmasının yasalaşma sürecini hızlandırmaya yönelik teklif Avam Kamarası’nda yapılan oylamada reddedildi. İngiltere’nin Brexit’in mevcut durumda anlaşmasız bir şekilde gerçekleşecek olan 31 Ekim tarihini 31 Ocak’a uzatma talebinde bulundu. Avrupa Komisyonu, AB’ye üye ülkelerin Brexit’in ileri bir tarihe ertelenmesi teklifi üzerinde prensipte uzlaşmaya vardı fakat Brexit için net bir tarih henüz belirlenmedi.
- Japonya’da öncü verilere göre Ekim ayında imalat sanayi satın alma müdürleri endeksi (PMI), 48,5 ile Haziran 2016’dan bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşti.

28 Ekim-1 Kasım 5. Hafta:

- ABD Merkez Bankası (FED) politika faizini beklentiler paralelinde 25 baz puan indirerek %1,50-1,75 seviyesine çekti.
- ABD’de Eylül ayında bekleyen konut satışları, faizlerdeki düşüşün etkisiyle bir önceki aya göre %1,5 artış gösterdi.
- ABD öncü verilere göre, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde %1,9 ile %1,6 beklentinin üzerinde büyüdü.
- ABD’de reel tüketici harcamaları 2019 yılın üçüncü çeyreğinde %2,9 düzeyinde gerçekleşti. Böylece tüketici harcamalarının ivme kaybettiği görüldü.
- ABD’de Eylül ayında kişisel tüketim harcamaları fiyat endeksi, bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,3 oranında arttı.
- Euro Alanı öncü verilere göre, bölge ekonomisi çeyreklik bazda %0,2 ile beklentilerin biraz üzerinde genişledi.
- Euro Alanı’nda öncü verilere göre Ekim ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bir önceki yılın aynı ayına göre %0,7 arttı.
- ABD’de Ekim ayında tarım dışı istihdam, 89 bin beklentisini aşarak 128 bin oldu. İşsizlik oranı %3,6 ’ya yükseldi.
- Almanya’da Ekim ayında işsizlik oranı değişimi 6 bin artış ile beklentilerin üzerinde geldi
- Çin’de Ekim ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi PMI), 49,3 ile bir önceki aya göre azalarak beklentileri karşılayamadı
- Japonya Merkez Bankası BoJ politika faiz oranını %0,10 olarak sabit bıraktı

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Ekim ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 1,53 oranında azalmış, ithalat ise % 10,79 oranında artmıştır.

2019 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 1,53 azalarak 16 milyar 336 milyon dolar,
- İthalat, % 10,79 artarak 18 milyar 179 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 4,60 artarak 34 milyar 515 milyon dolar olmuştur.

Ekim ayında dış ticaret açığı, 1 milyar 843 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ekim ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 89,86 olmuştur.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Ekim ayında % 101,11 iken, 2019 yılı Ekim ayında % 89,86 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ekim			Ocak-Ekim		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	16.590	16.336	-1,53	145.789	148.842	2,09
İthalat	16.408	18.179	10,79	198.136	172.070	-13,16
Dış Ticaret Hacmi	32.998	34.515	4,60	343.925	320.912	-6,69
Dış Ticaret Dengesi	181	-1.843	-1.116,07	-52.347	-23.229	-55,63
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	101,1	89,9		73,6	86,5	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 2,59 oranında artış ile 179 milyar 914 milyon dolar, ithalat ise % 15,41 oranında azalış ile 205 milyar 118 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 7,85 oranında azalarak 385 milyar 32 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 87,71 olmuştur.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Ekim			Ocak-Ekim		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.954	1.777	-9,07	17.113	17.792	3,97
2	Ham madde (Ara mallar)	7.810	7.500	-3,97	69.630	71.000	1,97
3	Tüketim malları	6.708	6.944	3,51	58.396	59.177	1,34
	Diğer	118	115	-2,24	650	872	34,15
Toplam		16.590	16.336	-1,53	145.789	148.842	2,09

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Ekim			Ocak-Ekim		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.989	2.290	15,17	25.579	20.991	-17,94
2	Ham madde (Ara mallar)	12.714	13.930	9,56	149.613	133.497	-10,77
3	Tüketim malları	1.620	1.909	17,88	22.278	17.120	-23,15
	Diğer	86	49	-42,48	666	463	-30,51
Toplam		16.408	18.179	10,79	198.136	172.070	-13,16

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Ekim ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 0,1 oranında azalmış, ithalat ise % 7,79 oranında artmıştır.

2019 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 0,1 azalarak 15 milyar 661 milyon dolar,
- İthalat, % 7,79 artarak 17 milyar 434 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 3,9 artarak 33 milyar 95 milyon dolar olmuştur.

Dış ticaret açığı ise, 1 milyar 772 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ekim ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 89,83 olmuştur.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Ekim ayında % 96,93 iken, 2019 yılı Ekim ayında % 89,83 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ekim			Ocak-Ekim		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	15.677	15.661	-0,10	138.619	141.426	2,02
İthalat	16.174	17.434	7,79	190.329	165.862	-12,86
Dış Ticaret Hacmi	31.851	33.095	3,90	328.948	307.288	-6,58
Dış Ticaret Dengesi	-497	-1.772	256,43	-51.710	-24.436	-52,74
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	96,9	89,8		72,8	85,3	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 2,45 oranında artış ile 170 milyar 728 milyon dolar, ithalat ise % 15,12 oranında azalış ile 198 milyar 580 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 7,81 oranında azalarak 369 milyar 308 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 85,97 olmuştur.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.839	1.701	-7,52	16.218	16.842	3,84
2	Ham madde (Ara mallar)	7.327	7.124	-2,77	65.832	66.971	1,73
3	Tüketim malları	6.436	6.723	4,46	56.001	56.750	1,34
	Diğer	75	114	51,20	568	862	51,90
Toplam		15.677	15.661	-0,10	138.619	141.426	2,02

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.031	2.216	9,12	24.510	20.678	-15,63
2	Ham madde (Ara mallar)	12.687	13.454	6,05	145.520	129.824	-10,79
3	Tüketim malları	1.369	1.713	25,11	19.621	14.897	-24,07
	Diğer	87	50	-42,28	677	462	-31,73
Toplam		16.174	17.434	7,79	190.329	165.862	-12,86

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Almanya	1.452	1.385	-4,65	13.509	12.842	-4,94
2	İngiltere	1.065	950	-10,81	9.236	9.105	-1,42
3	İtalya	875	922	5,41	7.954	7.750	-2,57
4	Irak	851	874	2,72	6.781	7.177	5,83
5	ABD	770	783	1,73	6.784	6.726	-0,85
	Diğer	10.665	10.748	0,78	94.354	97.826	3,68
Toplam		15.677	15.661	-0,10	138.619	141.426	2,02

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Rusya Federasyonu	1.864	1.783	-4,34	18.447	18.305	-0,77
2	Çin	1.366	1.726	26,33	18.036	14.942	-17,16
3	Almanya	1.560	1.516	-2,78	17.121	14.424	-15,75
4	ABD	883	976	10,49	10.293	9.467	-8,02
5	Irak	70	812	1.054,79	1.325	2.320	75,13
	Diğer	10.430	10.620	1,82	125.107	106.404	-14,95
Toplam		16.174	17.434	7,79	190.329	165.862	-12,86

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Ödemeler Dengesi

2019 yılı Ağustos ayında Ödemeler Dengesinin Cari İşlemler ve Finans Hesaplarında meydana gelen değişimler aşağıda özetlenmiştir:

Cari İşlemler Hesabı

- Cari işlemler fazlası, bir önceki yılın Ağustos ayına göre 554 milyon ABD doları artarak 2.604 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda, on iki aylık cari işlemler fazlası 5.097 milyon ABD dolarına yükselmiştir.
- Bu gelişmede, hizmetler dengesi kaynaklı net girişlerin 848 milyon ABD doları artarak 5.216 milyon ABD dolarına ve ikincil gelir dengesi kaynaklı net girişlerin 73 milyon ABD doları artarak 100 milyon ABD dolarına yükselmesi etkili olmuştur.
- Altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası ise, bir önceki yılın Ağustos ayına göre 1.083 milyon ABD doları artarak 5.649 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığı, bir önceki yılın aynı ayına göre 45 milyon ABD doları artarak 1.619 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, bir önceki yılın aynı ayına göre 737 milyon ABD doları artarak 4.059 milyon ABD dolarına yükselmiştir.
- Birincil gelir dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 353 milyon ABD doları artarak 1.027 milyon ABD doları olmuştur.

Finans Hesabı

- Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 20 milyon ABD doları azalarak 825 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Portföy yatırımları 1.337 milyon ABD doları tutarında net çıkış kaydetmiştir. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde, yurtdışı yerleşiklerin hisse senedi ve devlet iç borçlanma senetleri piyasasında sırasıyla 512 milyon ABD doları ve 149 milyon ABD doları net satış yaptığı görülmektedir.
- Yurtiçi bankalar, uluslararası piyasalardan tahvil ihracı yoluyla 85 milyon ABD doları net borçlanma gerçekleştirmiştir.
- Diğer yatırımlarda 1.047 milyon ABD doları tutarında net çıkış gerçekleşmiştir.
- Diğer yatırımlar altında, yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 769 milyon ABD doları, yurtdışı bankaların yurtiçindeki mevduatları 434 milyon ABD doları net artış kaydetmiştir.
- Yurtdışından sağlanan kredilerle ilgili olarak, bankalar, Genel Hükümet ve diğer sektörler sırasıyla 1.762 milyon ABD doları, 430 milyon ABD doları ve 175 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleştirmiştir.
- Resmi rezervler kaleminde 254 milyon ABD doları net artış gözlenmiştir.

3) Enflasyon

2019 yılı Ekim ayında Türkiye geneli TÜFE endeksi bir önceki aya (Eylül 2019) göre yüzde 2,0 artarak 435,59 değerine yükselmiştir. Endeks, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 8,55 oranında artış göstermiştir. 2019 Ekim ayında ana harcama grupları itibariyle en yüksek artış yüzde 11,70 ile giyim ve ayakkabı grubunda yaşanırken bunu yüzde 3,55 ile konut grubu takip etmektedir. Öte yandan en fazla düşüş yüzde 0,59 ile eğlence ve kültür grubunda yaşanmıştır.

Tablo 9: 2019 Ekim Ayında Ana-Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları

Harcama Grubu	Ekim 2018*	Eylül 2019**
Genel	8,55	2,00
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	7,85	1,65
Alkollü İçecekler ve Tütün	43,60	0,00
Giyim ve Ayakkabı	1,90	11,70
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	9,70	3,55
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	6,06	0,96
Sağlık	14,24	0,44
Ulaştırma	1,36	1,17
Haberleşme	1,74	1,43
Eğlence ve Kültür	4,57	-0,59
Eğitim	14,20	0,18
Lokanta ve Oteller	13,71	0,50
Çeşitli Mal ve Hizmetler	13,43	0,24

*Bir önceki yılın aynı ayına göre enflasyon değişimi

**Bir önceki aya göre enflasyon değişimi

Ana harcama grup endekslerindeki yüzde artışlar bu harcama gruplarının tüketici sepeti içindeki payları ile çarpılarak ortalama (TÜFE temelli) enflasyona etkileri Tablo 10'da verilmiştir. Türkiye genelindeki ortalama fiyat artışına en büyük etki (0,84) giyim ve ayakkabı grubundan gelmektedir. Bunu 0,53 ile konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar grubu takip etmektedir. Öte yandan eğlence ve kültür (0,02) grubunun etkisi negatif olarak gerçekleşmektedir.

Tablo 10: Ana-Harcama Gruplarının Genel Endeksteki Aylık Değişime Olan Etkisi (%), Ekim 2019

Harcama Grubu	Harcama Grubu Ağırlıkları	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı	Ana Harcama Gruplarının Toplam Değişime Aylık Etkisi
Genel	100,00	2,00	2,00
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	1,65	0,38
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,00	0,00
Giyim ve Ayakkabı	7,21	11,70	0,84
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	14,85	3,55	0,53
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	7,66	0,96	0,07
Sağlık	2,64	0,44	0,01
Ulaştırma	17,47	1,17	0,20
Haberleşme	3,91	1,43	0,06
Eğlence ve Kültür	3,39	-0,59	-0,02
Eğitim	2,67	0,18	0,00
Lokanta ve Oteller	7,27	0,50	0,04
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	0,24	0,01

Kaynak: TÜİK

Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: TÜİK

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE), 2019 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %0,17, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,71, bir önceki yılın aynı ayına göre %1,70 ve on iki aylık ortalamalara göre %22,58 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: TÜİK

Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,32, imalat sanayi sektöründe %0,03, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı sektöründe %1,35, su temini sektöründe %0,96 artış olarak gerçekleşti.

Tablo 11: Sektörler İtibariyle Yİ-ÜFE Enflasyon Oranları, Ekim 2019

Sektörler	Endeks	Aylık değişim (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim (%)	On iki aylık ortalamalara göre değişim (%)
Yurt içi ÜFE	451,31	0,17	6,71	1,70	22,58
Madencilik ve taşocakçılığı	585,24	1,32	12,79	8,04	19,98
İmalat	448,71	0,03	6,14	1,26	20,80
Elektrik, gaz	417,94	1,35	14,04	6,82	48,48
Su temini	306,00	0,96	-7,56	-6,53	-0,87

Kaynak: TÜİK

4) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılı Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 65 bin kişi artarak 4 milyon 596 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 3,1 puanlık artış ile %13,9 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 3,6 puanlık artış ile %16,5 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 7,2 puanlık artış ile %27,1 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 3,2 puanlık artış ile %14,2 olarak gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin sayısı 2019 yılı Temmuz döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 748 bin kişi azalarak 28 milyon 517 bin kişi, istihdam oranı ise 1,8 puanlık azalış ile %46,4 oldu.

Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 130 bin, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 618 bin kişi azaldı. İstihdam edilenlerin %19,8'i tarım, %19,6'sı sanayi, %5,5'i inşaat, %55,1'i ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,1 puan, sanayi sektörünün payı 0,1 puan, hizmet sektörünün payı 1,2 puan artarken inşaat sektörünün payı 1,4 puan azaldı.

İşgücü 2019 yılı Temmuz döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 317 bin kişi artarak 33 milyon 113 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,2 puanlık azalış ile %53,8 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,6 puanlık azalış ile %73,2, kadınlarda ise 0,2 puanlık artış ile %34,9 olarak gerçekleşti.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 2 bin kişi artarak 27 milyon 993 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı 0,1 puan azalarak %45,5 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki döneme göre 129 bin kişi artarak 4 milyon 677 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı 0,3 puan artarak %14,3 oldu.

Tablo 12: Nüfusun İşgücü Durumu (Mevsim Etkisinden Arındırılmamış, Bin Kişi)

Yıllar	İşgücü	İstihdam Edilenler	İşsiz	İşsizlik Oranı (15 ve yukarı yaş) (%)	Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	Genç Nüfusta (15-24 yaş) İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	22.899	20.604	2.295	10,0	12,3	23,3	40,4
2009	23.710	20.615	3.095	13,1	16,0	21,9	39,8
2010	24.594	21.858	2.737	11,1	13,7	19,6	41,3
2011	25.594	23.266	2.328	9,1	11,3	16,3	43,1
2012	26.141	23.937	2.204	8,4	10,3	17,9	43,6
2013	27.046	24.601	2.445	9,0	10,9	17,4	43,9
2014	28.786	25.933	2.853	9,9	12,0	20,2	45,5
2015	29.678	26.621	3.057	10,3	12,4	19,2	46,0
2016	30.535	27.205	3.330	10,9	13,0	24,0	46,3
2017	31.643	28.189	3.454	10,9	13,0	19,2	47,1
2018	32.274	28.738	3.537	11,0	12,9	20,3	47,4
2019 Ocak	31.825	27.157	4.668	14,7	16,8	26,7	44,5
2019 Şubat	32.084	27.355	4.730	14,7	16,9	26,1	44,8
2019 Mart	32.339	27.795	4.544	14,1	16,1	25,2	45,4
2019 Nisan	32.401	28.199	4.202	13,0	15,0	23,2	46,0
2019 Mayıs	32.426	28.269	4.157	12,8	15,0	23,3	46,1
2019 Haziran	32.766	28.512	4.253	13,0	15,3	24,8	46,4
2019 Temmuz	33.113	28.517	4.596	13,9	16,5	27,1	46,4

Kaynak: TÜİK

5) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2019 Ekim ayında bir önceki aya göre 0,1 puan artarak yüzde 76,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 76,0) göre değişmeyerek yüzde 76,0 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 13: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2018	2019
Ocak	78,2	74,4
Şubat	77,8	74,0
Mart	77,8	74,3
Nisan	77,3	75,0
Mayıs	77,9	76,3
Haziran	78,3	77,1
Temmuz	77,1	76,2
Ağustos	77,8	76,6
Eylül	76,2	76,3
Ekim	75,4	76,4
Kasım	74,1	
Aralık	74,1	

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre 2019 Ağustos ayında %3,6 azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %6, imalat sanayi sektörü endeksi %3,3 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,4 azaldı.

Sanayi üretimi bir önceki aya (Temmuz) göre %2,8 azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %9,2 ve imalat sanayi sektörü endeksi %2,7 azalırken elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,9 arttı.

Tablo 14: Sanayi Üretim Endeksi ve Değişim Oranları, Ağustos 2019 (2015=100)

Sektörler ve ana sanayi grupları	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış	
	Endeks	Endeks	Yıllık değişim (%)	Endeks	Aylık değişim (%)
Toplam sanayi	99,3	109,5	-3,6	111,6	-2,8
Madencilik ve taş ocaklığı	110,1	117,9	-6,0	112,1	-9,2
İmalat sanayi	96,8	107,5	-3,3	111,1	-2,7
Elektrik, gaz, buhar	127,1	132,8	-0,4	118,3	0,9
Ara mali	94,3	104,9	-6,5	106,0	-2,9
Dayanıklı tüketim mali	90,5	100,1	-9,0	98,6	-1,9
Dayanıksız tüketim mali	103,1	114,3	0,9	116,3	-2,5
Enerji	131,6	136,9	3,6	124,1	1,2
Sermaye mali	91,8	102,4	-5,0	115,1	-5,2
Düşük teknoloji	99,8	110,8	-2,1	111,8	-1,9
Orta düşük teknoloji	93,8	103,7	-7,6	104,0	-2,1
Orta yüksek teknoloji	87,9	97,9	-3,6	109,7	-3,9
Yüksek teknoloji	134,8	152,7	16,1	165,0	-8,2

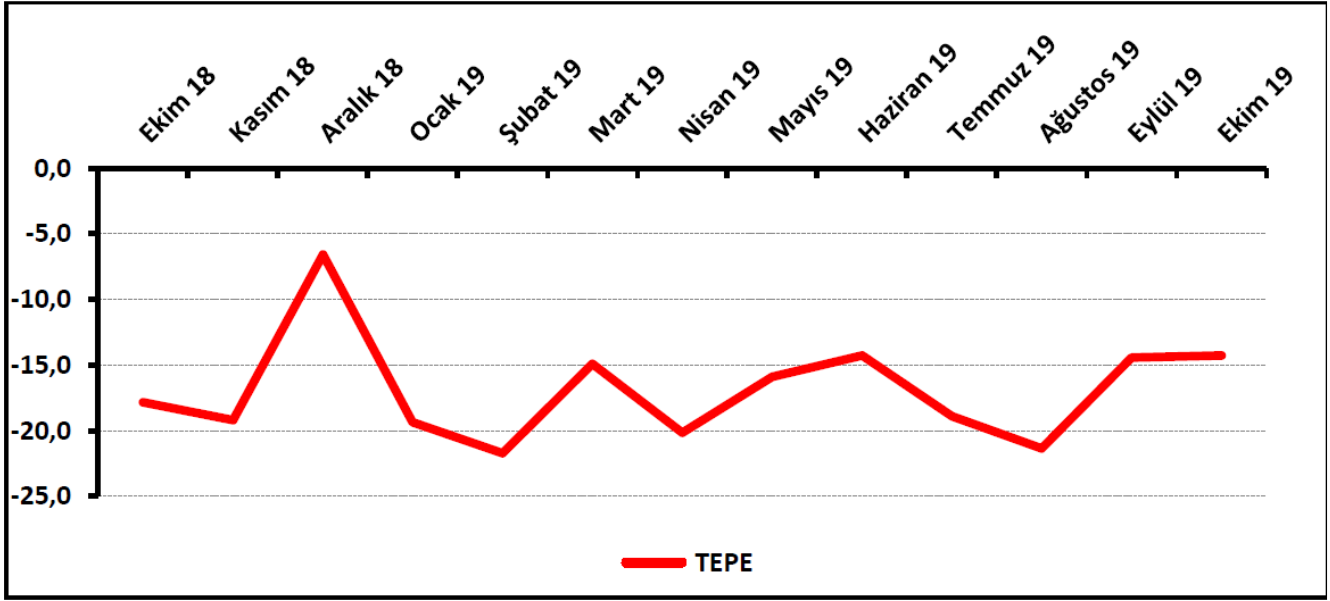
Kaynak: TÜİK

6) Güven Endeksleri

Perakende güveni, Ekim 2019’da bir önceki aya göre 0,1 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre 3,6 puan arttı. Perakende güveninin ekim ayında geçen yıla göre artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki yükseliş etkili oldu. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar sektörü, ekim ayında perakende güveninde en fazla artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye, geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı. Ekim ayında -14,3 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 3,6 puan, geçen aya göre 0,1 puan arttı. TEPE değerinin geçen yıla göre artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu.

Şekil 3: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

Kaynak: TEPAV

Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, 2019 Ekim ayında bir önceki aya (Eylül) göre %2,1 oranında arttı; 2019 Eylül ayında 55,8 olan endeks, 2019 Ekim ayında 57 oldu.

Şekil 4: Tüketici Güven Endeksi

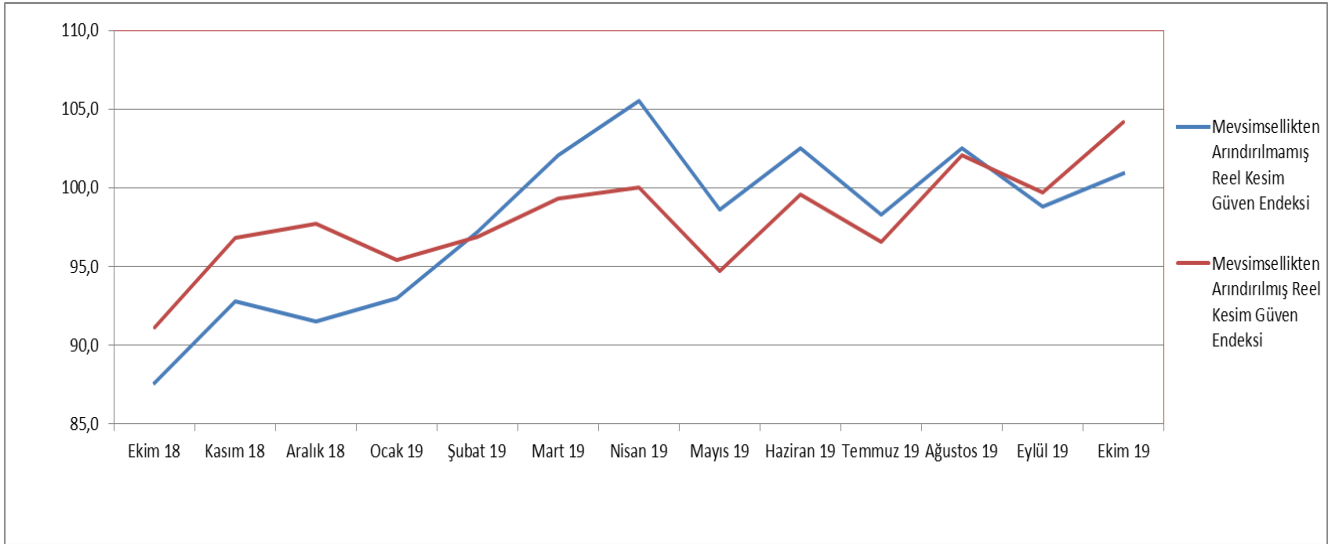

Kaynak: TÜİK

Ekim ayında Reel Kesim Güven Endeksi bir önceki aya göre yüzde 2,1 oranında artmıştır. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 15,2 oranında artmıştır. Mevsimlikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA) ise bir önceki aya göre yüzde 4,5 oranında artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre de yüzde 14,4 oranında artmıştır.

Endeksi oluşturan yayılma endeksleri incelendiğinde, Toplam sipariş miktarı (Mevcut durum), Mamul mal stok miktarı (Mevcut durum), Toplam istihdam (Gelecek 3 ay), Toplam sipariş miktarı (Son 3 ay), Sabit sermaye yatırım harcaması endeksleri bir önceki aya göre artış gösterirken, Üretim hacmi (Gelecek 3 ay), İhracat sipariş miktarı (Gelecek 3 ay) endekslerinin bir önceki aya göre düşüş gösterdiği görülmektedir.

Şekil 5: Reel Kesim Güven Endeksi

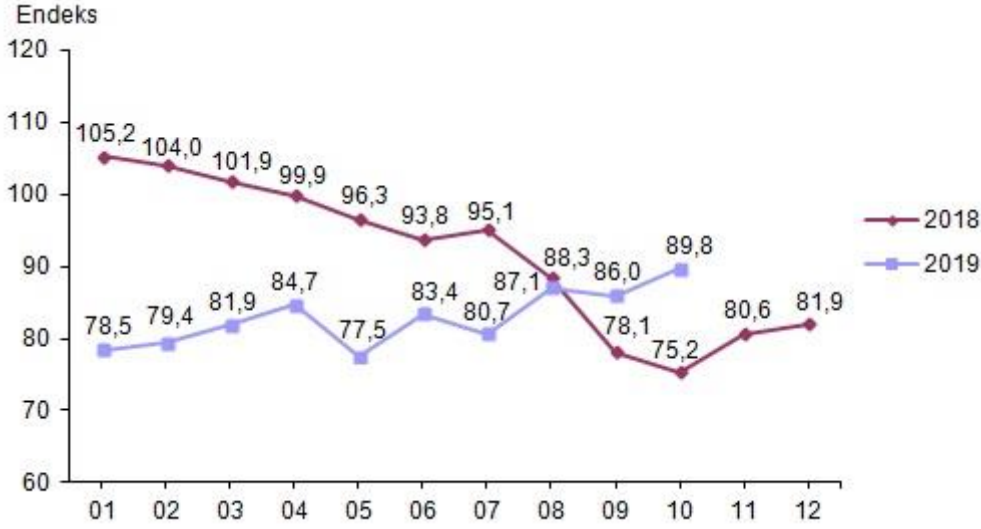

Kaynak: TCMB

Ekonomik güven endeksi 2019 Eylül ayında 86 iken, 2019 Ekim ayında %4,5 oranında artarak 89,8 oldu. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

2019 Ekim ayında tüketici güven endeksi 57 değerine, reel kesim güven endeksi 104,2 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 90,7 değerine, perakende ticaret sektörü güven endeksi 102,3 değerine ve inşaat sektörü güven endeksi 65,1 değerine yükseldi.

Şekil 6: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

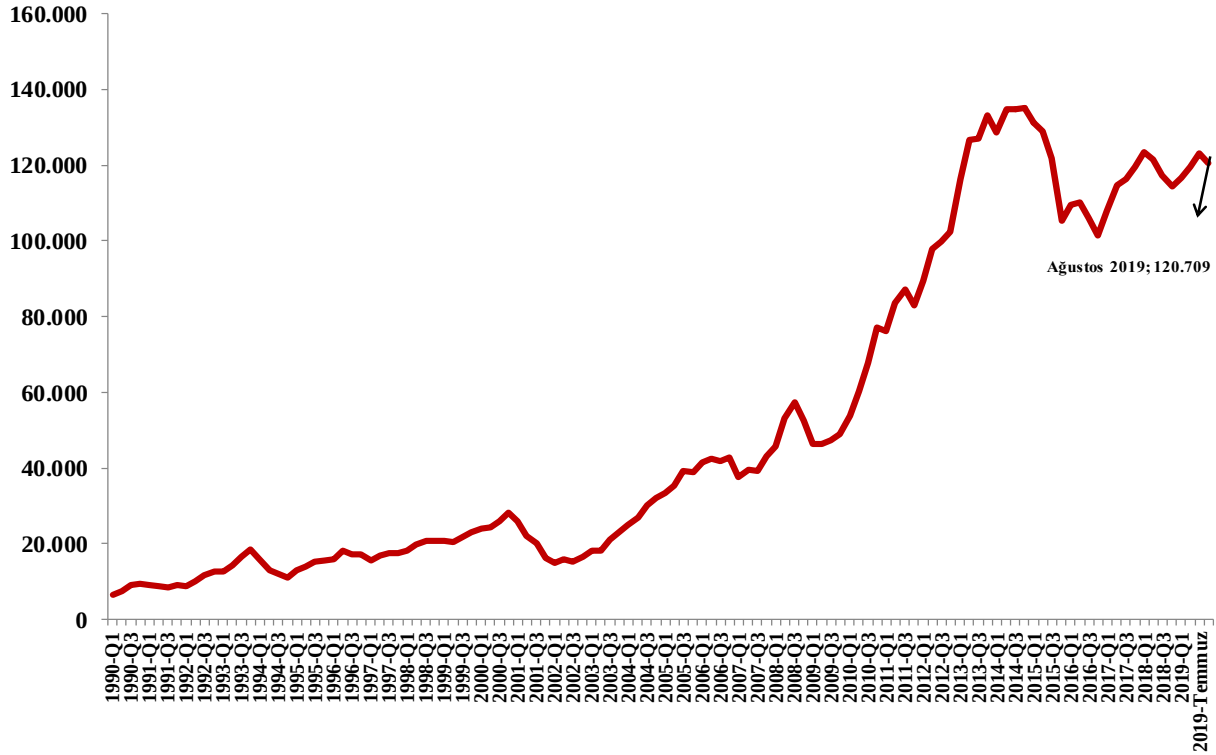
7) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri

Kısa vadeli dış borç stoku 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla 2018 yılsonuna göre 6,2 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 120,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 58 milyon ABD doları artarak 57,2 milyar ABD dolarına, diğer sektörler kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 5,6 milyar ABD doları artarak 57,1 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

Kısa vadeli dış borç stokunun %47,4'ünü bankalar kaynaklı borçlardan oluşmaktadır. Bankalar kaynaklı borçların %16,5'ini ise krediler oluşturmaktadır. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla yaklaşık 9,5 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, kısa vadeli kredilerde 2018 yılsonuna göre %14,7'lik bir düşüş yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı %8,7 oranında, banka mevduatları %5 oranında artarken, TL cinsinden mevduatları %4,4 oranında azalmıştır.

Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 yılsonuna göre %11 oranında artarak 57,1 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 7: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

Kaynak: TCMB

Tablo 15: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Dağılımı (Milyon Dolar)

	2017				2018				2019			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Temmuz	Agustos
MERKEZ BANKASI	1.382	1.390	1.298	1.753	1.437	1.826	6.706	5.914	5.898	6.492	6.471	6.412
BANKER KREDİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
MEVDUAT	1.382	1.390	1.298	1.752	1.437	1.826	6.706	5.914	5.898	6.492	6.471	6.412
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BANKALAR	64.590	67.185	67.286	67.195	69.713	67.101	60.736	57.148	57.149	57.066	59.221	57.206
KREDİLER	15.414	15.656	16.490	17.533	16.917	17.100	13.882	11.092	9.510	10.169	10.722	9.463
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	16.773	18.011	19.003	19.583	21.029	19.313	19.118	18.994	19.402	20.059	20.427	20.650
BANKA MEVDUATI	18.197	18.789	18.474	16.952	17.315	17.283	16.818	13.017	13.193	13.146	13.891	13.670
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	14.206	14.729	13.319	13.127	14.452	13.405	10.918	14.045	15.044	13.692	14.181	13.423
DİĞER SEKTÖRLER	41.998	46.264	47.700	50.743	52.402	52.558	49.767	51.454	53.795	56.070	57.455	57.091
TİCARİ KREDİLER	37.784	41.118	42.457	44.818	46.032	46.552	44.255	45.540	49.139	51.331	52.790	52.623
İTHALAT BORÇLARI	34.148	37.316	38.540	40.646	42.102	42.623	40.322	39.862	41.150	40.966	41.776	41.018
PREF.&PEŞİN İHRACAT	3.636	3.802	3.917	4.172	3.930	3.929	3.933	5.678	7.989	10.365	11.014	11.605
DİĞER KREDİLER	4.214	5.146	5.243	5.925	6.370	6.006	5.512	5.914	4.656	4.739	4.665	4.468
KAMU	247	183	188	84	0	0	0	0	0	0	0	0
ÖZEL	3.967	4.963	5.055	5.841	6.370	6.006	5.512	5.914	4.656	4.739	4.665	4.468
TOPLAM	107.970	114.839	116.284	119.691	123.552	121.485	117.209	114.516	116.842	119.628	123.147	120.709

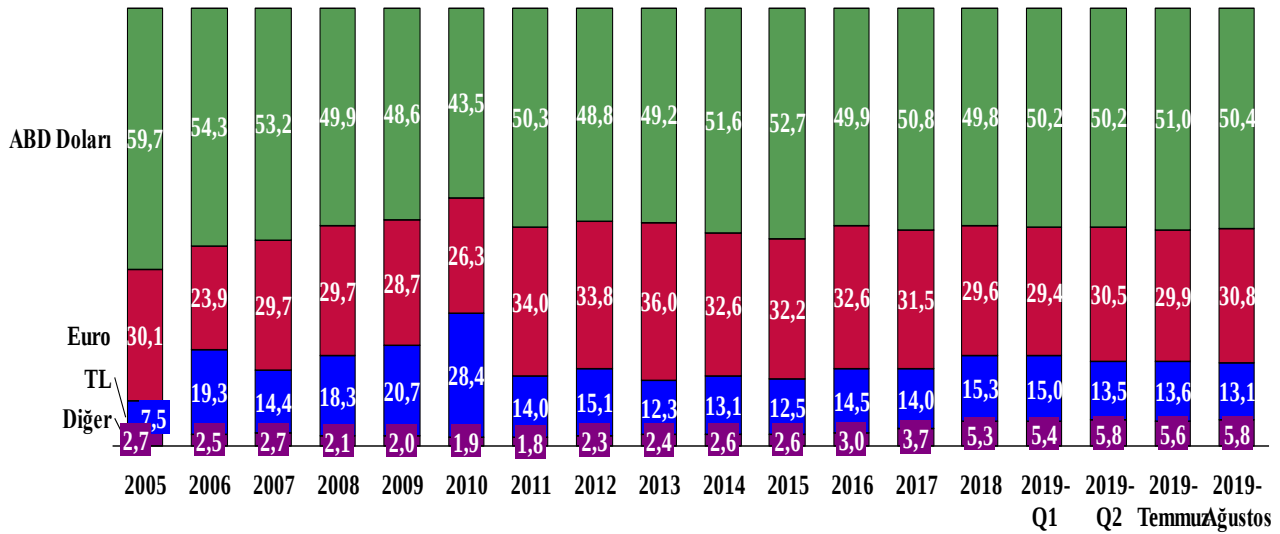
Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun borçlu bazında dağılımı incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün borcunun 2019 Ağustos ayı itibarıyla, 2018 yılsonuna göre %1,9 oranında arttığı ve 22,9 milyar ABD dolarına yükseldiği görülmektedir. Kısa vadeli dış borç stokunun %75,7'sini oluşturan özel sektörün kısa vadeli dış borç stoku ise 2019 yılı ağustos ayında, 2018 yılsonuna göre %6,1 oranında artmış ve 91,4 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir.

Alacaklı bazında dağılım incelendiğinde ise özel kredi alacaklıların %38,5'ini oluşturan parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçların 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla, bir önceki yılsonuna göre %4,6 oranında azaldığı ve 46,3 milyar ABD dolarına gerilediği görülmektedir. Aynı dönemde parasal olmayan kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar ise %12,9 oranında artmış ve 73,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla 91 milyon ABD doları olan tahvil ihraçlarının 2018 yılsonuna göre %8,1 oranında azaldığı görülmektedir.

Kısa vadeli dış borç stokunun 2005 – Ağustos 2019 dönemindeki döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2005 yılına kıyasla yaklaşık yüzde 9,3 puan azalmakla birlikte, ABD dolarının payının, euro ve diğer dövizlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun %50,4'ü ABD doları, %30,8'i Euro, %13,1'i TL ve %5,8'i de diğer döviz cinslerinden oluşmaktadır.

Şekil 8: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu, %

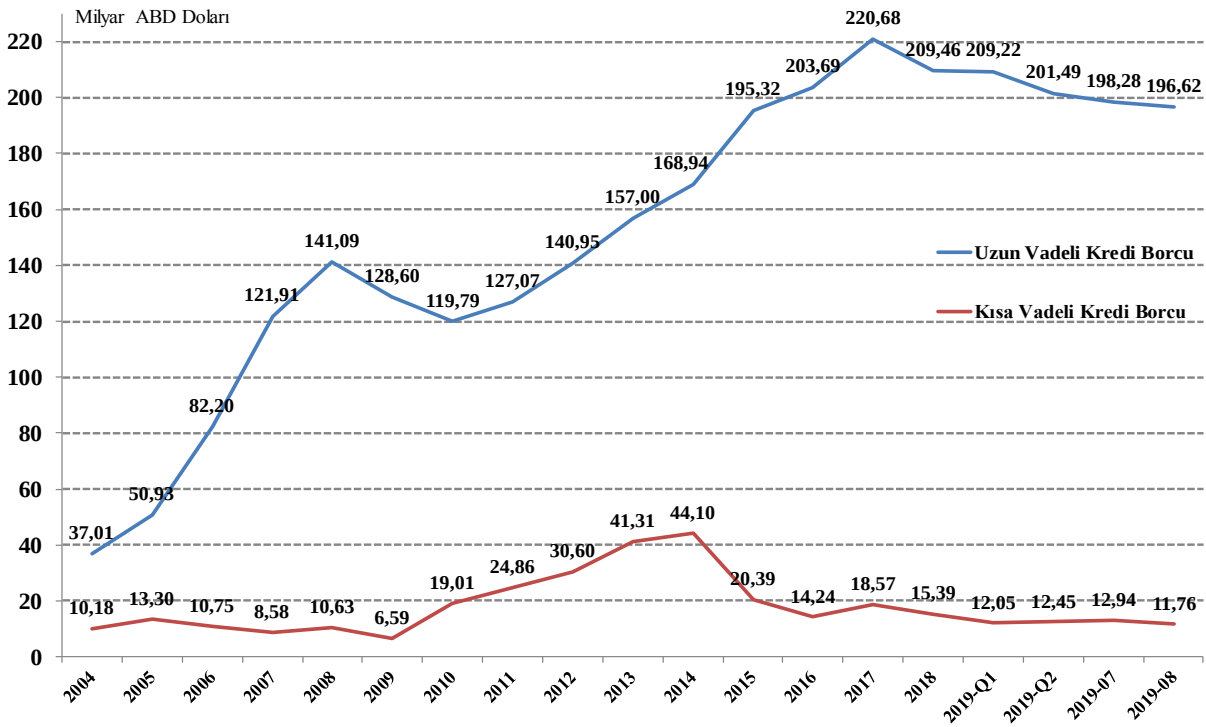

Kaynak: TCMB

8) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri

2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2018 yılsonuna göre %6,1 (~12,8 milyar dolar) azalarak yaklaşık 196,6 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu ise %23,6'lık bir düşüşle 11,8 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 16,5 milyar ABD doları azalarak 208,4 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 9: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%46,8), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%53,2) daha az olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 2014 yılından 2017 yılsonuna kadar uzun vadeli krediler içinde finansal kesimin payının, finansal olmayan kesimin payından daha yüksek bir seviyede olduğu görülmektedir. Büyük çoğunluğunu bankaların oluşturduğu finansal kesimin uzun vadeli kredi borcu, 2018 yılsonuna göre 10,7 milyar ABD doları azalarak 92,1 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. Finansal olmayan kuruluşların borcu ise 2018 yılsonuna göre 2,2 milyar ABD doları azalmış ve 104,5 milyar ABD doları olmuştur.

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil alacaklıları hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir (%84,8). Özel alacaklıların uzun vadeli kredi borcu 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla, 2018 yılsonuna göre 12,2 milyar ABD doları azalarak 133,4 milyar ABD doları seviyesine gerilemiş ve böylelikle toplam uzun vadeli kredilerdeki payı %67,8

olmuştur. Tahvil hariç toplam kredi borcunun %15,2'sini oluşturan resmi alacaklar ise 23,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 18: Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (Borçlu ve Alacaklıya Göre Dağılım, Milyar Dolar)

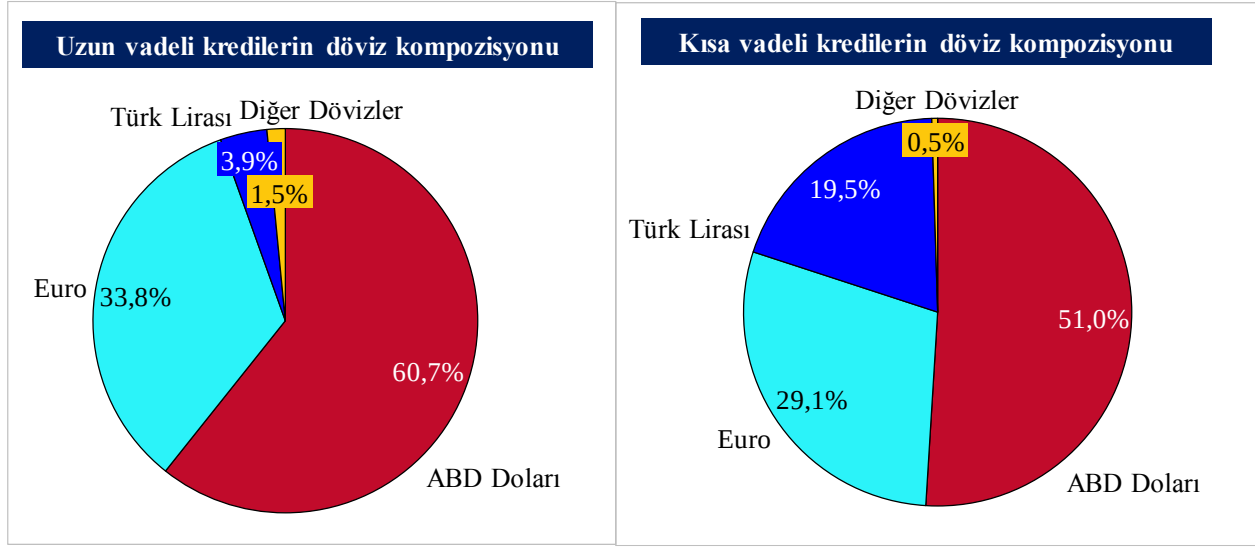
(Milyar ABD doları)	2014	2015	2016	2017	2018	2019-Q1	2019-Q2	2019-07	2019-08
Borçluya Göre Dağılım	168,94	195,32	203,69	220,68	209,46	209,22	201,49	198,28	196,62
I- Finansal	84,89	105,38	106,35	114,35	102,79	102,64	95,79	93,30	92,11
i- Bankalar	65,71	85,93	87,15	95,88	85,01	85,21	80,66	78,71	77,76
- Krediler	43,95	63,34	62,44	65,48	56,53	54,68	51,26	49,95	49,04
- Tahvil	21,76	22,58	24,71	30,41	28,48	30,54	29,40	28,76	28,72
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	19,17	19,45	19,20	18,47	17,78	17,42	15,13	14,58	14,36
- Krediler	15,20	14,94	13,57	13,15	12,95	11,97	11,00	10,48	10,27
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,86	0,95	0,91	0,75	0,59	0,50	0,44	0,41	0,39
- Tahvil	3,12	3,56	4,73	4,57	4,24	4,96	3,70	3,69	3,69
II-Finansal Olmayan	84,06	89,94	97,35	106,33	106,67	106,58	105,70	104,98	104,51
- Krediler	70,71	73,61	78,95	85,35	87,36	86,69	86,45	85,70	85,49
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	8,03	10,15	12,25	13,58	12,39	12,03	11,87	11,85	11,53
- Ticari Krediler	0,31	0,41	0,42	0,43	0,45	0,42	0,43	0,50	0,56
- Tahvil	5,00	5,77	5,73	6,97	6,47	7,44	6,94	6,93	6,93
Alacaklıya Göre Dağılım	168,94	195,32	203,69	220,68	209,46	209,22	201,49	198,28	196,62
I- Resmi Alacaklılar	20,45	21,72	22,97	30,16	24,70	24,20	24,69	24,10	23,92
II- Özel Alacaklılar	118,60	141,68	145,56	148,58	145,58	142,08	136,76	134,79	133,36
i- Yabancı Ticari Bankalar	71,62	88,41	88,03	86,92	83,06	79,68	74,50	72,76	71,93
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	25,18	27,96	29,85	33,18	35,77	34,90	34,72	34,25	33,92
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	12,39	15,22	16,01	15,79	14,58	15,10	15,05	15,18	14,92
iv- Finansal Olmayan	9,41	10,09	11,67	12,70	12,16	12,40	12,50	12,60	12,59
III- Tahvil Alacaklıları	29,89	31,92	35,16	41,94	39,18	42,93	40,04	39,39	39,34

Kaynak: TCMB

Uzun vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından ağırlıklı olarak ABD doları cinsinden borçlandığı görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 1,3 yüzde puan artmış ve 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla %60,7 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %33,8 ile Euro, %3,9 ile Türk Lirası ve %1,5 ile diğer dövizler gelmektedir.

Kısa vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında da ağırlığın ABD doları cinsinden kredilerde olduğu görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kısa vadeli kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 7,5 yüzde puan artarak 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla %51 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %29,1 ile Euro, %19,5 ile Türk Lirası ve %0,5 ile de diğer dövizler gelmektedir.

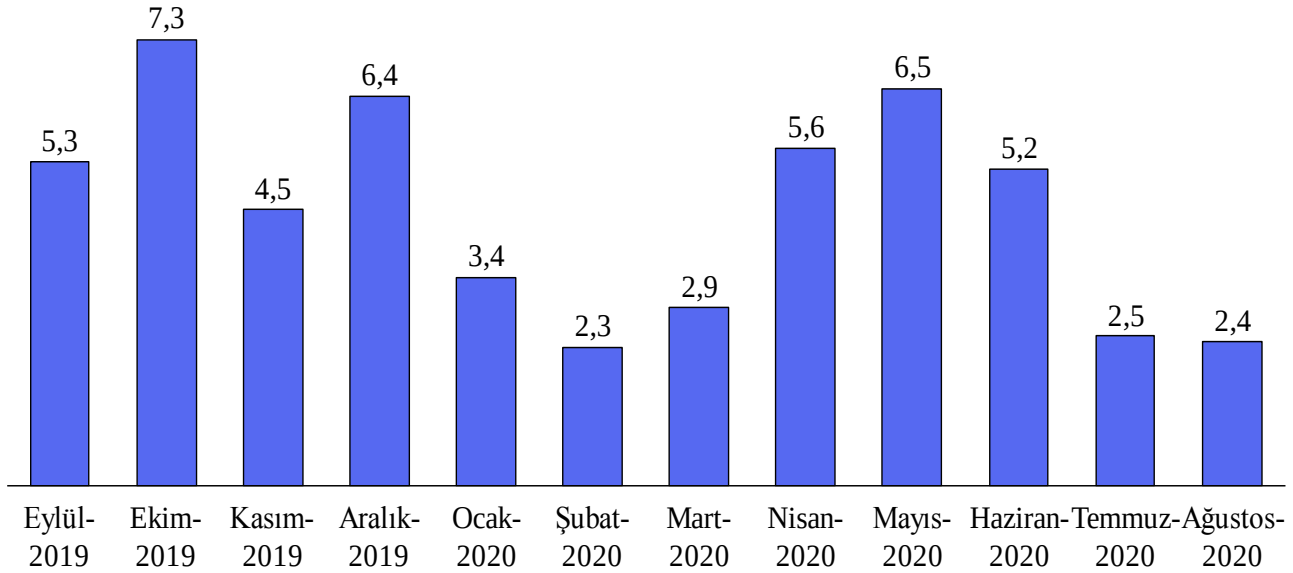
Şekil 10: Özel Sektörün Yurt Dışından Borçlandığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde toplam 54,3 milyar ABD doları kadar anapara geri ödemesi gerçekleştirileceği görülmektedir.

Şekil 11: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kalan Vadesi 1 Yıla Kadar Olan Toplam Kredi Borcunun Aylara Göre Dağılımı (Ticari krediler hariç) (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

9) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 yılı Eylül ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %45,18 oranında artış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %45,18 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %43,72 kurulan kooperatif sayısı %22,47 oranında artmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %20,73 kapanan kooperatif sayısında %47,83 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %28,98 artış olmuştur.

Kapanan kooperatif sayısında geçen yılın aynı ayına göre %6,85 oranında azalış oldu.

- 2019 yılı Eylül ayında, 2018 yılı Eylül ayına göre kurulan şirket sayısı %21,62 kurulan kooperatif sayısı %65,15 oranında artış olup kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %7,51 oranında azalmıştır.

2019 yılının ilk dokuz ayında kapanan kooperatif sayısı, 2018 yılının aynı dönemine göre %17,48 oranında azaldı.

- 2019 yılının ilk dokuz ayında 2018 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısı %5,50 oranında artmış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %1,32 kapanan kooperatif sayısında %17,48 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 19: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Eylül 2019

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	EYLÜL 2019	AĞUSTOS 2019	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	EYLÜL 2018	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- EYLÜL (9 Aylık)		
							2018	2019	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	7.696	5.301	45,18	6.328	21,62	64.826	60.170	-7,18
	Kooperatif	109	89	22,47	66	65,15	812	844	3,94
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.058	1.432	43,72	2.225	-7,51	27.131	16.912	-37,67
Tasfiye	Şirket	235	755	-68,87	881	-73,33	8.793	9.172	4,31
	Kooperatif	12	76	-84,21	45	-73,33	669	682	1,94
Kapanan**	Şirket	1.165	965	20,73	1.110	4,95	8.305	8.762	5,50
	Kooperatif	68	46	47,83	73	-6,85	755	623	-17,48
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.273	987	28,98	1.085	17,33	14.536	14.344	-1,32

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2019 Ekim Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 EKİM			1 OCAK - 31 EKİM		
	2018	2019	% Değ.	2018	2019	% Değ.
Çelik	2,58	48,38	1775,76	88,19	357,56	305,44
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	43,78	1.819,92	4056,63	407,94	12.514,31	2967,71
Demir ve Demir Dışı Metaller	159,71	266,58	66,92	1.576,12	1.452,94	-7,82
Deri ve Deri Mamulleri	2,31	34,64	1402,37	135,61	51,20	-62,25
Diğer Sanayi Ürünleri	0,00	0,00		0,38	10,29	2643,17
Elektrik Elektronik	802,56	498,95	-37,83	4.814,08	8.051,66	67,25
Fındık ve Mamulleri	642,94	1.449,34	125,42	4.884,81	4.857,93	-0,55
Halı	9,53	0,62	-93,48	78,57	187,85	139,08
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	7.666,45	9.201,94	20,03	93.644,10	90.969,84	-2,86
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	321,69	693,49	115,58	7.390,00	7.358,61	-0,42
İklimlendirme Sanayii	27,15	100,60	270,50	702,99	627,53	-10,73
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	241,16	100,13	-58,48	2.885,01	1.536,44	-46,74
Kuru Meyve ve Mamulleri	16.175,15	19.227,55	18,87	117.794,30	120.184,92	2,03
Madencilik Ürünleri	232,63	251,59	8,15	1.887,22	1.206,34	-36,08
Makine ve Aksamları	628,06	1.006,32	60,23	4.468,14	7.060,44	58,02
Meyve Sebze Mamulleri	0,00	56,67		1.688,80	2.503,07	48,22
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	300,64	110,58	-63,22	2.217,42	3.229,20	45,63
Otomotiv Endüstrisi	2,46	31,54	1180,80	71,39	215,49	201,85
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	0,00		0,00	136,83	
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	423,27	4.710,55	1012,88	7.753,92	32.972,74	325,24
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		0,00	102,05	
Tekstil Hammaddeleri	1.538,05	1.247,07	-18,92	19.452,12	15.398,02	-20,84
Tütün	0,00	0,00		0,00	20,51	
Yaş Meyve ve Sebze	25,70	45,78	78,13	5.452,93	2.143,39	-60,69
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,00		3,25	12,84	294,60
TOPLAM	29.245,82	40.902,25	39,86	277.397,28	313.162,00	12,89

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2019 yılı Ekim ayı ihracat tutarı yaklaşık 40,9 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2018 yılı Ekim ayının ihracat rakamı olan 29,2 milyon Dolara göre %39,86 artış anlamına gelmektedir. 2019 yılı 10 aylık toplam ihracat tutarı ise 313,1 milyon Dolar olup 2018 yılı 10 aylık ihracat tutarı olan 277,4 milyon Dolara göre %12,9 artış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2019 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	20.847.845	8.275.925	1.913.769	900.623
Şubat	22.676.805	9.064.955	1.204.191	614.579
Mart	20.710.816	8.463.288	1.769.905	757.090
Nisan	20.814.269	8.355.550	1.478.741	783.821
Mayıs	19.601.025	8.020.085	1.450.393	688.385
Haziran	9.552.989	3.746.931	778.301	373.368
Temmuz	11.378.637	4.417.576	561.307	279.500
Ağustos	16.218.132	6.426.393	1.329.593	682.372
Eylül	29.789.401	11.426.501	1.960.547	885.810
Ekim	31.026.294	11.828.336	2.112.888	868.621
Toplam	202.616.213	80.025.540	14.559.635	6.834.169

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	9	4	71	30	670	201
Şubat	8	5	104	35	1.444	740
Mart	7	8	57	64	909	616
Nisan	11	4	41	348	1.439	224
Mayıs	14	6	176	46	1.068	657
Haziran	7	2	63	45	482	225
Temmuz	4	10	31	101	50	573
Ağustos	6	9	49	66	253	832
Toplam	66	48	592	835	6.315	4.068

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2019 Eylül Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 EYLÜL (BİR AYLIK)									2018 EYLÜL (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
31	2	17	1	0	5	0	4		25	0	21	1	0	5	0	2	

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2019 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)									2018 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
256	9	123	28	0	34	4	70		298	7	216	27	2	19	8	63	

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	4.097	14.231	8.865	11.551	15.968
Şubat	3.861	17.605	7.358	6.510	8.695
Mart	7.132	12.571	7.001	6.432	6.265
Nisan	5.988	7.679	2.382	8.525	12.117
Mayıs	4.177	13.551	6.916	8.040	11.714
Haziran	10.984	8.928	5.520	3.281	5.203
Temmuz	15.496	6.932	5.651	14.359	11.010
Ağustos	14.695	15.918	2.791	15.141	2.756
Eylül	17.434	9.943	3.848	11.072	9.158
Ekim	14.104	9.446	16.979	29.973	
Kasım	24.520	10.041	7.340	25.853	
Aralık	22.584	12.230	6.174	21.091	
TOPLAM	145.072	139.077	80.770	161.829	82.884

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	3.001	2.554	4.162	4.136	12.259
Şubat	3.119	4.290	3.340	7.920	6.334
Mart	2.582	2.739	4.396	3.742	8.401
Nisan	2.487	2.402	3.882	6.036	7.901
Mayıs	2.908	2.830	4.291	5.461	4.872
Haziran	3.522	3.953	4.164	5.954	8.339
Temmuz	4.091	3.892	4.185	6.794	12.586
Ağustos	3.291	3.814	4.278	7.445	10.657
Eylül	3.722	4.578	4.175	14.184	9.573
Ekim	4.299	3.683	6.352	9.599	
Kasım	4.284	4.462	4.143	13.098	
Aralık	4.132	4.465	3.703	7.803	
TOPLAM	41.439	43.662	51.071	92.173	80.923

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

	2017	2018			2019		
Aylar	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	831	287	420	707	233	417	650
Şubat	842	304	444	748	262	327	589
Mart	1.130	358	526	884	382	460	842
Nisan	920	306	440	746	249	445	694
Mayıs	964	371	601	972	262	329	591
Haziran	736	386	515	901	187	291	478
Temmuz	939	395	607	1.002	370	530	900
Ağustos	975	414	524	938	431	660	1.091
Eylül	1.503	553	637	1.190	498	874	1.372
Ekim	1.012	653	676	1.329			
Kasım	1.035	311	394	705			
Aralık	1.097	596	606	1.202			
Toplam	11.984	4.934	6.390	11.324			

Kaynak: TÜİK

6) Bankacılık İstatistikleri

Tablo 10: Malatya’da Mevduat İstatistikleri (Bin TL)

Tür	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (Döviz Tevdiat Hesabı)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (Döviz Tevdiat Hesabı)	Toplam Mevduat
2018 Eylül	5.117.224	2.992.882	2.124.342	1.299.843	814.720	485.123	6.417.067
2018 Aralık	5.008.205	3.007.385	2.000.820	997.496	749.551	247.945	6.005.701
2019 Mart	5.326.241	2.879.435	2.446.806	1.163.509	811.183	352.326	6.489.750
2019 Haziran	5.818.435	3.102.221	2.716.214	1.172.192	776.140	396.052	6.990.627
2019 Eylül	6.130.239	3.344.452	2.785.787	1.209.472	822.812	386.660	7.339.711

Kaynak: BDDK

Tablo 11: Malatya’da Kredi İstatistikleri (Bin TL)

Tür	Toplam Nakdi Krediler	Nakdi Krediler	Takipteki Alacaklar	Gayrinakdi Krediler
2018 Eylül	8.810.255	8.439.840	370.415	1.018.127
2018 Aralık	8.493.099	8.081.344	411.755	1.009.021
2019 Mart	8.770.002	8.327.178	442.824	1.031.201
2019 Haziran	8.734.187	8.269.354	464.833	1.296.314
2019 Eylül	8.977.416	8.483.860	493.556	1.194.552

Kaynak: BDDK

7) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2019 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Tür/Ay	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül
Patent Başvuru Sayısı	1	0	1	4	3	1	1	0	0
Faydalı Model Başvuru Sayısı	2	0	1	2	2	0	0	1	3
Marka Başvuru Sayısı	23	24	27	39	24	30	31	30	27
Tasarım Başvuru Sayısı	1	1	1	0	2	0	1	4	0

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu